

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Nuorten osallisuuden, yhteisöllisyyden ja kansalaisaktiivisuuden lisääminen haja-asutus alueella

Esa Huhtakallio

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
4/2019

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Tekijät: Esa Huhtakallio

Opinnäytetyön nimi: Nuorison osallisuuden, yhtenäisyyden ja kansalaisaktiivisuuden lisääminen haja-astus alueella

Sivumäärä: 32 ja 2 liitesivua

Työn ohjaaja: Sari Höylä

Työn tilaaja: Kärsämäen kunta

Tällä opinnäytetyöllä tavoitellaan ymmärrystä nuorison nykytilasta, ja yritetään antaa oikea suunta nuorisotyön kehittämiseksi. Internetin ja loputtoman tiedon muuttuvassa maailmassa on mahdotonta tietää mihin maailma on menossa. Kaikki teknologian tuomat yhteiskuntamuutokset muokkaavat maailmaamme nopeammin, kuin ehdimme näihin muutoksiin mukautua. Tämän opinnäytetyön arvo ammattialalle on kiistaton, sillä nuoriso on se taho, joka elää nopeimmin muuttuvassa maailmassa. Tästä johtuukin, että nuorisotyön tulisi jatkuvasti tutkia tulevaisuuden suuntia, ja yrittää mukautua mahdollisimman nopeasti sen tuomiin muutoksiin.

Menetelminä käytän kvantitatiivista kyselyä, kvalitatiivista etnografista havaintotutkimusta, vapaaehtoista työpajaa kärsämäen kunnan nuorille sekä vertailukehittämistä. Näistä havainnointi ja laaja kyselytutkimus ovat isoimmassa roolissa. Nämä kaksi eri aineistonkeruu menetelmää tuovat kehitystyöhöni sekä laadullista että määrällistä aineistoa.

Kehitystyöni perusta rakentuu sille, että nuoret tekevät nuorille. Idea kehitystyöhöni on peräisin nuorilta itseltään. Myöhemmin rakennettuani viitekehyksen, tietopohjan ja hahmotelman tulevasta kehitystyön suunnitelmasta, saivat nuoret vielä kommentoida ja muuttaa sen sisältöä. Itse kehitystyö tullaan tekemään yhteistyössä paikallisen nuorisovaltuuston kanssa, jolla saan nuoret myös toteuttavaksi osapuoleksi. Opinnäytetyöni on suunnitelma tulevasta toiminnasta. Kehitystyön suunnitelma on vuoden mittainen. Toimintaa arvioi vuoden kuluessa sekä työntekijät että nuoret. Vuoden lopussa tehdään arvio onnistumisesta, tarvittavat muokkaukset vuosikelloon ja otetaan seuraavalle vuodelle uudet päämäärät.

Asiasanat: Osallisuus, yhteisöllisyys ja nuoriso

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme in Youth work and Social Equality

Author: Esa Huhtakallio

Title: Increase Young People's Participation, Communality and Civic Activities in Sparsely Populated Area

Number of Pages: 32 and 2 attachment pages

Supervisor: Sari Höylä

Subscriber: Municipality of Kärsämäki

This thesis pursue to understand the present state of the youth and is trying to give right direction for youthworks development. In the changing world of internet and endless knowledge, it's impossible to know where the world is going. Every change that technology has entailed in society is changing the world faster than we can adapt. The value of this thesis for the professional field is indisputable, as youth is the party that lives in the fastest changing world. For this reason youthwork should always search new ways of the future and try to adapt as fast as possible to the changes it brings.

As methods I use quantitative inquiry, qualitative ethnographical observation research, workshop for volunteers and benchmarking. From these methods, observation research and wide quantitative inquiry are in the biggest role. These two different methods for gathering data bring quantitative and qualitative material for my development.

The foundation for my development is built on an idea that the youth are doing it for the youth. The idea for this development is coming from young people. Later, when I built a framework, data content and outlines for the plans of the upcoming development, the youth were able to comment and change the content. The development itself will be done in collaboration with the local youth council. With this I will get the youth also be part of executing. My thesis is a plan for the upcoming activity. Developments plan is made for one year and the output is a year clock. Activity will be assessed during the year by both, the workers and the youth. In the end of the year, success will be evaluated and the necessary changes will be done to the year clock for the next year.

Keywords: Participation, communality and young people

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	5
2	TYÖN TILAAJA.....	6
2.1	Kärsämäen nuorisotyö.....	6
2.2	Liikuntatoiminta.....	7
2.3	Kerho- ja talotoiminta	7
3	EETTISYYS.....	8
3.1	Etnografia.....	8
3.2	Kyselytutkimus ja workshop	9
4	NUORISON OSALLISUUS.....	10
4.1	Osallisuus yhteiskunnassa.....	11
4.2	Toiminnallinen osallisuus	13
5	SOSIAALINEN PÄÄOMA	13
5.1	Sosiaalisen pääoman käsite	14
5.2	Sosiaalinen hyväksyntä.....	15
5.3	Osallisuuden vaikutukset	16
6	OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS VERKOSSA.....	19
6.1	Nuori internetin käyttäjänä.....	20
6.2	Osallisuus pelaamisessa	21
7	MENETELMÄT JA AINEISTO.....	22
7.1	Webropolkysely.....	22
7.2	Vertailukehittäminen.....	25
7.3	Etnografinen aineistonkeruu	26
7.4	Vuosikello työpaja.....	26
8	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	27
	LÄHTEET.....	29
	LIITTEET	31

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni alkaa ajatuksesta, joka minulla on ollut jo useamman vuoden. Olin vajaan vuoden töissä paikallisella nuorisotalolla ennen opintojani Humanistisessa ammattikorkeakoulussa. Jo silloin seurasin tarkkaavaisesti mihin suuntaan nuorisokulttuuri oli menossa. Olin tällöin jo hieman huolestunut nuorten yksinäisyyden lisääntymisestä ja epäaktiivisuudesta elämän monella eri saralla. Pitkään pohdin vain sitä, että olenko uudistumiskyvytön, enkä kykene näkemään tulevaisuuden ja esimerkiksi sosiaalisen median positiivisia vaikutuksia nuorten jokapäiväiseen elämään. Olen ollut skeptinen ajatuksissani vuoteen 2017 asti. Vuonna 2017 menin opintojeni vielä ollessa käynnissä töihin samaan nuorisotaloon kotialueellani. Sosiaalinen media ja sen tuoma hyperaktiivinen sosiaalisuus on toden totta hiljentänyt nuoria paljon. Yhä enemmän ja enemmän näkee sitä, kun nuoret keskustelevat toisilleen vierekkäin samalla sohvalla puhelimen kautta. Tämä tuhoaa ryhmäytymisen tunteen, eikä keskustelua enää synny niin luontevasti kuin ennen. Halusinkin tehdä opinnäytetyöni kehittämään nuorten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä haja-asutusalueella, koska olen itse elänyt nuoruuteni varhaiset vuodet tällaisella alueella.

Opinnäytetyössäni pyrin kehittämään nuorisotyön muotoja haja-asutusalueella niin, että ne vastaisivat modernin maailman haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Alueellamme ei juuri ole muunlaista nuorisotyötoimintaa, kuin kerhotoimintaa, nuorisotalotyötä ja etsivää nuorisotyötä. Näistä kolmesta keskityn opinnäytetyössäni kahteen ensimmäiseen. 2000-luvulla on toden teolla yritetty viedä nuorisotyötä myös internettiin, mutta sen suurkuluttajana ja nuorena uskon työn olevan vasta alussa. Ainoa näkyvä nuorisotyön muoto internetissä minun nuoruuteni aikana oli Habbo-hotellissa tuotettu toiminta. Nuorten internetin ja ruudun äärellä käyttämä aika ei viimeisten viiden vuoden aikana kuitenkaan ole laskenut, vaan ainoastaan noussut räjähdysmäisesti. Kuitenkin kun katsoo nuorisotyön tarjontaa, en usko, että internet nuorisotyö olisi juurikaan kasvanut noista Habbo-hotelli ajoista. Niinpä minun näkemys on kysynnästä ja tarjonnasta se, että nuorisotyö on auttamatta jäänyt jälkeen nuorten tarpeista.

Opinnäytetyöni rakentuu vahvasti sekä havainnoin tuotettujen ideoiden että nuorten kuulemisella tuotetun aineiston pohjalle. Ensimmäinen idea työhöni syntyi itse koetun ja kuullun havainnoinnin pohjalle. Sen jälkeen osana nuorten yhteisöä, aloin toimia

myös aktiivisena toimijana. Pyrin selvittämään aktiivisena toimijana ja nuorisotyöntekijänä, että mitä nuoret oikein tarvitsevat. Analysoin etnografisilla keinoilla tuotettua kirjoittamatonta aineistoa nuorisotyöntekijänä roolissa. Siitä syntyi minun opinnäytetyöni kehittämistyö. On selvää, että Kärsämäen nuorisotoimi on jäänyt kehityksessä jälkeen, ja kehittämistyössäni viedäänkin Kärsämäen nuorisotoimea kohti nykyhetkeä. Tällaisen kehittämistyön perustan tuleekin olla nuorten mielipiteissä ja ideoissa. Kehittämistyöni tuotos on toimintasuunnitelma vuodelle 2020, jonka toiminta ja hankinta ideat tulevat nuorilta. Toimintasuunnitelma on vuosikellon muodossa, jotta sitä on helppo seurata ja päivittää vuoden kuluessa.

2 TYÖN TILAAJA

Työn tilaajana toimii Kärsämäen kunta, ja teen työni siellä nuorisotoimelle. Kärsämäki on pieni 2 600 asukkaan kunta Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa. Kärsämäen kunta on viimeisten vuosien aikana pyrkinyt profiloimaan itsensä kulttuurikunnaksi. Sinne on rakennettu Paanukirkko, joka on tehty alusta loppuun käsillä vanhoja rakennusmetodeja hyväksi käyttäen. Kärsämäellä myös järjestetään vuosittainen ARS-Kärsämäki nykytaidenäyttely, jossa nuoret ovat olleet vahvasti mukana. Kunnan strategiseen arvopohjaan kuuluu avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja luovuus ja yrittäjyys (Kärsämäen kuntastrategia vuosille 2016-2021 2017). Kärsämäen kehittämisen keskeiset toimenpiteet on koottu kärkihankkeiksi, joista toinen on laadukas maaseutuasuminen. Tässä kärkihankkeessa pyritään kehittämään muun muassa asukkaiden turvallisuutta, viihtyisyyttä sekä lasten ja nuorten yhteisöllisyyttä. Tämä onkin minun opinnäytetyöni keskiössä, ja toivon että tällä kehitystyöllä pystyn edesauttamaan tämän kärkihankkeen edistymistä.

2.1 Kärsämäen nuorisotyö

Kärsämäen kunta tarjoaa pienestä koostaan huolimatta paljon tekemistä ja kokemista kaiken ikäisille kuntalaisille. Kunnasta löytyy monipuoliset urheilumahdollisuudet. Näihin sisältyvät 2000-luvulla rakennetun uuden koulun iso liikuntasali, Katajan urheiluseuran monitoimihalli, hiekkatekonurmipintainen jalkapallokenttä, yleisurheilun suorituspaikat, kolme tenniskenttää, hiekkatekonurminen pesäpallokenttä, jääkaukalo, frisbeegolfrata, hiihtolatuja ja mm. lasten leikkipuisto. Myös monet muut harrastukset ovat huomioitu, sillä esimerkiksi Frosteruksen koulun atk-luokassa on

järjestetty monen vuoden ajan perjantaisin laneja nuorille. Muiden toimijoiden järjestämää toimintaa taas löytyy esimerkiksi nuorisotoimen ja musiikin puolelta. Nuorisotoimen lisäksi Kärsämäellä toimii aktiivinen 4H-yhdistys, joka järjestää kerhoja, kursseja, leirejä, työpalvelutoimintaa, tapahtumia yms. Musiikin parissa kunnassa toimii aktiivisesti sekä Jokilaaksojen musiikkiopisto sekä Jokilatvan opisto. Nämä järjestävät musiikin opetusta Frosteruksen musiikin luokassa.

2.2 Liikuntatoiminta

Kärsämäellä on laajat liikuntapaikat ja hyvät edellytykset siis monenlaiselle liikuntatoiminnalle. Kuinka näitä liikuntamahdollisuuksia siis käytetään hyväksi? Kärsämäellä on ollut 2010-luvulla kaksi jalkapallojoukkuetta ja aktiivinen pesäpallojaosto. Jalkapallojoukkue on ollut sekä junioreille että aikuisille, ja aikuiset pelasivat muutaman kauden sarjassa. Tänä päivänä junioreiden joukkueessa on juuri ja juuri tarpeeksi kävijöitä, että he voivat pitää harjoituksia, kun taas miesten jalkapallo toiminta on lakautettu tyystin. Nuorten pesäpallotoiminta taas on todella aktiivinen, ja siellä riittää pelaajia. Frosteruksen salissa on kautta vuosien pelattu talvisin yhdestä kolmeen kertaa viikossa salibandyä. Kuitenkin viime vuosina salibandynkin pelaajista on iltavuoroilla ollut pulaa, joten nämäkin nuorisotoimen vuorot ovat vaarassa joutua jäihin. Kärsämäen nuorisotoimi on myös kesäisin järjestänyt lapsille maanantaikisoja, joissa lapset taitotasosta huolimatta pääsevät kokeilemaan rajojaan yleisurheilun parissa. Lajeina on toiminut kaikki perinteiset lajit. Nämäkin kisat ovat kuitenkin kuihtumaan päin, sillä niiden osallistujia määrät tuntuvat tippuvat vääjäämättä vuodesta toiseen.

2.3 Kerho- ja talotoiminta

Kerhotoimintaa järjestävät sekä kunta että yhdistykset kuten 4H. Kunta järjestää huomattavasti vähemmän kerhotyypistä toimintaa, kun taas 4H-yhdistys on erikoistunut siihen. 4H-kerhot on tunnettuja ympäri Suomea, ja olen itse myöskin ollut nuorena 4H-kerhon ohjaaja. Yhdistys mahdollistaa myös pientä rahan saantia työtoiminnalla, joka tulee monelle nuorelle tarpeeseen. Pienellä paikkakunnalla on vähän kesätöitä tarjolla, joten kaikki pikkutyöt, joita kunta ja yhdistykset tarjoavat, ovat todella arvokkaita. Kunnan nuorisotoimi taas pyörittää ehkä tärkeimpänä toimintanaan nuorisotaloa. Se on vuodesta vaihdellen auki kolmesta viiteen kertaan viikossa syksystä kevääseen. Talo on myös joskus auki kesäisin. Olen itse ollut pitämässä nuorisotaloa auki

muutamina viime vuosina. Olen ollut siellä töissä enne syksyä 2017 kaksi kesää ja yhden talven. Syksystä 2017 olen ollut siellä töissä toistaiseksi voimassa olevalla työsopimuksella. Nuorisotalolta löytyy televisioita, pelikonsoli, biljardipöytä, pöytäjäkiekko, pöytäjalkapallo, keittiö ja paljon muuta.

3 EETTISYYS

Suomessa tieteellistä tutkimusetiikkaa ohjaa opetus- ja kulttuuriministeriön asettama neuvottelukunta TENK (Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2012, 4). TENK on koonnut kaikkia Suomen tieteellisiä yhteisöjä koskevan ohjeistuksen hyvä tieteellinen käytäntö (HTK). HTK-ohje antaa mallin siitä, että mitä on hyvä tieteellinen käytäntö. (2012, 4). Opinnäytetyöni seuraa näitä ohjeistuksia, ja pyrkii eettisesti hyvään kehitystyöhön.

Ideoidessani opinnäytetyötäni otin tietoisesti eettisen riskin. Olen ollut Kärsämäen kunnalla töissä useana menneenä vuotena, ja pyrkimykseni on jatkaa työskentelyä tulevaisuudessa. Eettistä eturistiriitaa lisää entisestään se, että olen kunnan palkkalistoilla koko opinnäytetyöprosessin ajan. Jouduin opinnäytetyöprosessin monessa eri kohdassa pitämään kiinni kriittisestä asenteesta työpaikkaani kohtaan. Tarve tekemäleni kehitystyölle nousi esille tehdessäni töitä vuonna 2017. Otin työpaikallani aloittaessani tiedostamattomasti käyttöni vahvan etnografisen tutkimusmenettelyn yrittäessäni ymmärtää nuorisotalon nuoria.

3.1 Etnografia

Etnografia eli ihmisistä kirjoittaminen on yksi tutkimusstrategia, jonka juuret ovat antropologiassa. Etnografia on osallistuvaa havainnointia, jossa on tarkoituksena kuvata analyttisesti tiettyä ihmisryhmää tai yhteisöä. (Metsämuuronen 2006, 94) Kun ottaa huomioon roolini nuorisotalolla, on etnografinen ote kehitystyöhöni erittäinkin perusteltua. Etnografialla saatuun laadulliseen tutkimusotteeseen tähdätään monesti, kun yritetään ymmärtää jonkin ryhmän arkipäiväistä toimintaa (Valli & Aaltola 2015, 208).

Työssäni tulee alusta asti vahvasti esille etnografinen eli havainnoilla tuotettu aineistonkeruu. Tehdessäni harjoittelua Kärsämäen kunnalle vuonna 2017 ja aloittaessani

työni siellä samana vuotena, otin alusta asti hyvin vahvan roolin nuorison keskuudessa. Keskustelin, väittelin, informoin ja seurasin nuoria nuorisotalolla jatkuvasti. Tällä tavoin pystyin keräämään hyvin erilaisia ja toisistaan eriäviä mielipiteitä ja ajatuksia. Monesti kävimme nuorten kanssa avoimia keskusteluja siitä, mitä Kärsämäen nuorisotalo Poppeliin pitäisi hankkia. Kun esimerkiksi olin hankkimassa talolle uutta sohvaa, kyselin nuorilta aina mielipidettä löytäessäni omasta mielestä sopivan. Samanlaisella otteella lähdin lähestymään opinnäytetyötäni. Olen ollut kaiken aikaa yksin talolla töissä, joten pidin visusti kiinni ajatuksesta, että en esimerkiksi johtaisi nuoria harhaan. Kerroin avoimesti heille asioita mitä he halusivat tietää, mutta joskus jätin jopa jotain kertomatta, jotta minun mielipiteeni ei vaikuttaisi heidän päätöksiinsä. Tämä johti konkreettisesti yhteen vuosikellosta löytyvään toiminaan, joka myöhemmin nousi useaan kertaan esille. Nuoret halusivat järjestää yö nuokkarin, jota Kärsämäellä ei aiemmin oltu järjestetty. Tämä toiminnan muoto nousi ensimmäisen kerran esille etnografian keinoin, ja löytyy sittemmin vuoden 2020 vuosikellosta. Oman etnografisen aineistonhankinnan eettistä näkökulmaa on lähtökohtaisesti vaikea arvioida. Olen kuitenkin pyrkinyt kotona refleктоimaan itsenäisesti, sekä kysymään apua läheisiltäni. Toimintani on ollut pyynteetöntä ja omasta mielestäni HTK-ohjeistuksen mukaista.

3.2 Kyselytutkimus ja workshop

Tuotin kyselytutkimuksen Kärsämäen Frosteruksen koululla. Otin keväällä 2018 yhteyttä Frosteruksen koulun tuolloiseen rehtoriin Tuomo Pesoseen, ja kysyin mahdollisuutta toteuttaa opinnäytetyötäni koskeva tutkimus koulun aikana. Rehtori teki heti selväksi, että voisin ilman erityislupia vanhemmilta tuottaa kyseisen kyselyn. Hän sanoi, että Frosteruksen koululla kerätään lukuvuoden alussa kaikkien oppilaiden vanhemmilta lupa tutkimuksiin vastaamiselle. Ja koska kysely tuotettiin kouluajana, minun ei tarvinnut kerätä vanhemmilta tutkimuslupia. Workshop, jonka järjestin nuorisotalolla taas, oli nuorisotalon normaaliin toimintaan rinnastettavaa tiedon hankintaa. Se oli täysin vapaaehtoinen, eikä siinä kerätty mitään tietoja vastaajilta, joten nuorten yksityisyyden turva ei vaarantunut millään tavalla. Tutkimuksessa ei kerätty mitään aineistoa minkä voisi johtaa johonkin yksittäiseen nuoreen. Kysyin webropol-tutkimuksessa esiin nousseisiin asioihin vain tarkennusta. Esimerkiksi kun kyselyssä nousi

esille, että nuoret haluavat lisää retkiä, kysyin workshopissa sijaintia järjestettävälle retkille.

4 NUORISON OSALLISUUS

Osallisuus on moniulotteinen asia, joka normaalisti jaetaan kolmeen ulottuvuuteen: riittävään toimeentuloon, toiminnalliseen osallisuuteen ja yhteisöihin kuulumiseen ja jäsenyyteen. Nämä kolme asiaa muodostavat ihmisen yhden tärkeimmän tunteen eli osallisuuden. Jokainen ihminen tarvitsee elämässään osallisuuden tunteita. Tämä tunne voi syntyä esimerkiksi opiskelun, työn tai järjestötoiminnan kautta. Osallisuuden tunne syntyy, kun ihmistä arvostetaan ryhmän tasavertaisena osallisena, ja hänelle syntyy luottamussuhteita ympärillä oleviin ihmisiin. Koko valtion tasolla osallisuus ilmenee meillä Suomessa demokratiassa. Ihminen kokee pystyvänsä vaikuttamaan valtionsa asioihin vaaleissa. Tästä hälyttävä tosiasia onkin, että vaalien äänestysprosentti tippuu vuosi vuodelta. Voidaan siis esittää kysymys, että onko suomessa tulevaisuudessa enää legitiimistä demokratiaa? Ihmisen osallisuuden astetta on todella vaikea mitata, koska se ei ole millään tavalla ulospäin näkyvä asia. Siihen kuitenkin vaikuttaa esimerkiksi ihmisen elämäntilanne. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018.)

Suomessa viimekädessä ihmisten osallisuuden edistämisestä vastaa Sosiaali- ja terveysministeriö (STM). STM muun muassa ehkäisee köyhyyttä ja syrjäytymistä, tukee asumista palveluilla ja asumistuella, vastaa erityis- ja vähemmistöryhmien hyvinvoinnista, sosiaalisen hyvinvoinnin vahvistamisesta sekä viimesijaisen toimeentulon turvaamisesta. Ylipäätään STM pitää huolen, että kaikilla kansalaisilla olisi kohtuullinen toimeentulo ja toimivat peruspalvelut. Kun tällaiset perusasiat täyttyvät jokaisen ihmisen elämästä, on suomalaisilla melko hyvät lähtökohdat saada tukea, kokea osallisuutta ja rakentaa sen pohjalle omaa elämäänsä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2018.)

Osallisuus on niin laaja käsite, että sitä voi tarkastella melkein miltä kantilta tahansa, eikä se silti aukea täysin. Osallisuus on myös hyvin häilyvä käsite, ja siksi siitä löytyy materiaalia lähinnä tähdenneysti. Esimerkiksi Kiia Bongi toteaa opinnäytetyössään: ”Miksi nuoret eivät osallistu?”, että hän esittää opinnäytetyössään, mitä osallisuus nimenomaan Operaatio Pulssille tarkoittaa. (Bongi 2015, 14) Minä taas yritän opinnäytetyössäni kehittää nuorten osallisuutta Kärsämäen kunnassa, ja osana normaalia ar-

kea. Työskennellessäni paikallisessa nuorisotalossa ”Poppelissa”, olen alusta asti poh-
tinut omaa rooliani työntekijänä. Olenko palvelun tarjoaja, aktiivinen toimia vai aino-
astaan turvallinen aikuinen? Jokainen nuorisotalolla työskennellyt tietää, että vastaus
on kaikki tämä ja paljon muuta. Eritoten olen kuitenkin vuosien varrella kokenut vetoa
ajatukseen, että olen palvelun tarjoaja, ja tämän palvelun nimi on osallisuus. Monilla
nuorilla voi olla ongelmia koulussa, kotona tai kavereiden kanssa, ja tämä voi johtaa
yksinäisyyden tunteisiin. Kun tällainen nuori tulee nuorisotalolle, en halua, että hän
joutuu kokemaan siellä yksinäisyyttä ja osattomuutta. Olen pyrkinyt luomaan Poppe-
liin ilmapiirin, jossa jokainen otetaan avosylin vastaan. Koinkin tässä projektissani heti
alkumetreillä suuria ongelmia. Nuorisotalo on ajatuksena nuorison olohuone, ja he
päättävät itse kenen kanssa viihtyvät ja kenen kanssa eivät halua viettää aikaa. Niinpä
otin itse aktiivisen roolin, ja pyrin viettämään yksin jääneiden nuorten kanssa enem-
män aikaa. Jos toiminta oli tarpeeksi mielenkiintoista, tuli siihen usein mukaan jotain
muitakin. Tällä tavoin sain murrettua yksinäisyyden muureja nuorten välillä. Jossain
vaiheessa tätä omaa projektiani huomasinkin, että nuorisotalolle syntyi uusi ryhmä,
jossa nämä nuoret alkoivat viettää enemmän aikaa keskenään. Tällöin koin, että olin
onnistunut osallistavana ohjaajana. Koska osallisuus tarkoittaakin muun muassa ryh-
mään kuulumista, niin miksi ei luoda ryhmää nuoren ympärille.

4.1 Osallisuus yhteiskunnassa

Osallisuus yhteiskunnassa jaetaan muutamaaan alalajiin. Yksi näistä on ylipäätään yh-
teiskuntaan tai yhteisöön kuulumista, ja toinen on koettu perinteisesti poliittiseksi
osallisuudeksi. Yhteiskuntaan tai yhteisöön kuulumisen voi olla esimerkiksi sitä, kun
käy koulua ja iltaisin pelaa salibandyä. Poliittinen osallisuus taas on Suomessa hieman
monimutkaisempi asia. (Lindholm 2015, 16.) Kun ihminen äänestää vaaleissa, hän va-
litsee itselleen ehdokkaan, joka edustaisi hänen mielipiteitään eduskunnassa. Vaalit
kuitenkin ovat vain joka neljäs vuosi, joten tavallisen ihmisen voi olla vaikea kokea
osallisuutta vaalikauden aikana. Tämä onkin välillisen demokratian yksi suurimmista
ongelmista. Ihmiset kiinnostuvat yhä vähemmän ja vähemmän vaaleista, koska eivät
tunne osallisuutta päätöksentekoon. Vuosi toisensa jälkeen ihmiset joutuvat petty-
mään vaalikauden aikana omaan ehdokkaaseensa, koska tämä joutuu ryhmäkurin ta-
kia äänestämään omia mieltymyksiään vastaan. Tämä on kuitenkin välttämätöntä,

jotta eduskunnassa saataisiin tehtyä minkäänlaisia päätöksiä. Valtioneuvoston julkaisussa Lasten ja nuorten osallistuminen päätöksentekoon Suomessa, todetaan YK:n lastenoikeuksien julistuksesta oikeus osallisuuteen (YK:n Lapsen oikeuksien sopimus (12/1991)). Tämä tarkoittaa, että lapsilla ja nuorilla on oikeus tulla kuulluksi heitä kuuluviin asioihin. Näiden sanojen pohjalle on Suomessa laadittu lakisäätteiset nuorisovaltuustot (Nuorisolaki (1285/2016)). Nuorisovaltuustojen idea on mahdollistaa tämä YK:n julistama osallisuuden toteutuminen. Se on voi olla iso osa nuoren kasvamista poliittisesti aktiiviseksi ja osalliseksi toimijaksi. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011.) Tällainen vastuullinen yhteiskunta kasvatus onkin todella tärkeää tällä hetkellä, koska poliittinen kiinnostumattomuus on ollut selvässä laskussa jo todella kauan.

Onko nuori todella yhteydessä politiikkaan ja sitä tekeviin päätöksen tekijöihin? Tämä on kysymys mihin luultavasti melkein kuka tahansa aikuinen vastaa kieltävästi. Onkin mielenkiintoista, että YK:n lasten oikeuksien sopimuksessa eritoten mainitaan lapsen ja nuoren kuulemisesta ja oikeuksista häntä koskevissa asioissa (12/1991). On kuitenkin päivän selvää, että esimerkiksi nuorisovaltuustot koskettavat vain hyvin pientä ja kiinnostunutta osaa lapsista ja nuorista. Olen itse toiminut paikallisessa nuorisovaltuustossa yli viisi vuotta, ja vaikka toivoin kehittäväni toimintaa kaikille, huomasin nopeasti nuorien kiinnostumattomuuden toimintaani kohtaan. Onkin suhteellisen helppo kuvitella, että nuorta ei kovin paljoa välillinen politiikka päätöksentekotapana kiinnosta, jos häntä ei kiinnosta edes suora vaikuttaminen omaan nuorisovaltuustoonsa. Tällaisen nuoren kiinnostus erilaisia instituutioita kohtaan lähentelee luultavasti nollaa. Bourdieun mukaan ihminen itse on monesti aktiivisena ja legitiiminä vaikuttajana tekemässä päätöstään vieraantua politiikasta, koska he eivät koe olevansa päteviä ymmärtämään sitä (Bourdieu 1987, 204). Jos siis haluttaisiin, että edustuksellinen demokratia ei kuoleennu yhteiskunnallisen osattomuuden mukana, tulisi tehdä jotain. Järjestelmässä tulisi muuttaa jotain niin, että siitä tulisi esimerkiksi 15-vuotiaalle hieman kiinnostavampaa ja ymmärrettävämpää. Olen itse pohtinut vuosia erilaisia toimintamalleja ja keskustellut aiheesta nuorten kanssa, mutta vastausta on vaikea löytää. Yksi mahdollisuus olisi päästää nuoret laajemmin kuntien sisällä päätöksentekoon heitä koskevissa asioissa, jotta he voisivat ymmärtää, että kaikki päätöksenteko ei ole niin vaikeaa. Entä jos nuoret nähtäisiinkin ongelman sijasta muutoksen tekijöinä?

4.2 Toiminnallinen osallisuus

Toiminnallisessa osallisuudessa on kyse siitä, kun lapset ja nuoret ovat itse aktiivisia toimijoita, jolloin he muokkaavat itseään ja ympäristöään (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2019). Lapsi ja nuori pääsevätkin Suomessa toiminnallisesti osallisiksi jo varhaisella iällä. Tämä varmistuu Suomessa peruskoulun avulla. Suomessa nuori joutuu käymään pakollista peruskoulua. Suomessa suurin osa jokaisesta ikäluokasta pääsee peruskoulun läpi (Hiltunen 2019). Kun mietitään tätä lukemaa, voidaan todeta, että suurin osa nuorista kokee vähintään jonkinlaista osallisuutta elämässään 15 ikävuoteen asti. Vaikka nuori olisi melko yksinäinen, hän toimii osana kouluuyhteisöä ja omaa luokkaa. Tässä onkin suurin syy, miksi kouluissa tähdennetään aina, että ketään ei saa jättää yksin. Jos nuori joutuu kokemaan jo varhaisessa kehityksen vaiheessa joutosta ulos jättämistä ja hylkäämistä, johtaa se usein syrjäytymiseen ja masennukseen. Nämä inhimilliset tunnetilat syntyvät osattomuuden tunteesta. Osallisuuden tunteet ovatkin välttämättömiä ihmiselle heti syntymästä asti.

Toiminnallisen osallisuuden maailma alkaa syntymästä ja jatkuu läpi elämän. Päiväkodissa, koulussa, kotona ja kavereilla olemme koko ajan joko toimijoita ja/tai osallistujia. Olenkin aina miettinyt, että mistä lapsilla ja nuorilla löytyy voimavaroja taistella tällaisessa sosiaalisen aktiivisuuden meressä. Vapaa-ajalla nuoret vielä monesti hakeutuvat porukoihin, ja viettävät aikaa esimerkiksi ostoskeskuksissa tai nuorisotaloilla. Tämä vain lisää toiminnallisen osallisuuden määrää. Ennen älypuhelinien markkina-voittoa nuori saattoikin käyttää kaikki vapaana olevat voimavaransa näihin kohtaamiisi. 2000-luvulla näin ei kuitenkaan enää ole, vaan nuori joutuu kokemaan jatkuvia sosiaalisia kohtaamisia monta kertaa tunnissa melkein ympäri kellon. Tällaisen hyper-sosiaalisuuden mahdollistaa älypuhelimet ja niiden massiivinen käyttö. Vuonna 2018 elävä nuori onkin aivan erilainen toiminnallinen osallistuja, kuin esimerkiksi 1980 vuoden nuori.

5 SOSIAALINEN PÄÄOMA

Sosiaalisella pääomalla tarkoitetaan pääosin voimavaroja, joita ihminen saa vuorovaikutuksesta toisiin ihmisiin. Näitä hyvinvointia edistäviä ja tuottavia vuorovaikutussuhteita tarvitsee jokainen. Taloudellinen pääoma varjostaa jokaisen jokapäiväistä elämää, ja tämä varjo on yleensä negatiivinen. Inhimillinen pääoma taas on meidän

omien ajatustemme sisällä, kun taas sosiaalinen pääoma sosiaalisissa suhteissa. (Korkiamäki 2013, 17.)

Ihminen on lajina laumasta riippuvainen. Ihminen on päässyt kehityksessä näin pitkälle vain ja ainoastaan vuorovaikutuksen ansiosta. Olemme kautta aikojen käyneet vuorovaikutusta elehtimällä, puhumalla ja kirjoittamalla, ja viimeisestä Homo sapiens on kuuluisa. Emme olisi pystyneet mihinkään teknologiseen vallankumoukseen ilman kirjoitettua vuorovaikutusta jälkeläisille. Tieto onkin ollut se asia, joka on jokaisen ihmisen saavuttaman vallankumouksen takana (Hyppönen 2017).

5.1 Sosiaalisen pääoman käsite

Sosiaalinen pääoma on monimutkainen termi, joka on kontekstisidonnaista. Sosiaalinen pääoma termi on aina sidoksissa vuorovaikutukseen ajallisen ja paikallisen ympäristön, kulttuurin ja ihmisten kanssa. (Manninen 2010, 25.) Maailma on täynnä erilaisia termejä, jotka kertovat tietoa meitä ympäröivistä asioista. Tällaisia asioita on esimerkiksi pääoma. Pääomalla viitataan yleisesti rahaan ja muun muassa rahalla ostettavaan tuotantovälineisiin (Sorsa 2019). Yleensä näillä asioilla viitataan fyysiseen omaisuuteen, ja pääoma termi onkin eniten käytettynä kaupan alalla. Pääoma on helppo mitata omaisuuden arvona rahassa. Jo 1900-luvulla kuitenkin luotiin vaikeammin mitattava pääoman muoto. 1916 J. L. Hanifan kirjoitti ensimmäisenä tiedettävästi sosiaalisen pääoman konseptista, jolloin hän kertoi yhteisöllisen osallisuuden tärkeydestä onnistuneelle koululle (Putnam 2000, 19). Tässä tulee ilmiselvästi esille se konsepti, että sosiaalinen pääoma todella on tarpeellista ihmisille. Sosiaalinen pääoma oma saanut monenlaisia vivahteita, mutta Putnam ja James S. Coleman palauttavat sen tähän alkuperäiseen kokonaisuuteen. Siinä termi tarkoittaa niitä monia ja yksinkertaisia kahden yksilön kohtaamisia, jotka ovat välttämättömiä meidän jokapäiväiselle jaksamiselle (2000, 19). Sosiaalinen pääoma mahdollistaa jokapäiväisen selviämisen lisäksi paljon muutakin. Sosiaalinen pääoma voi olla myös tuottoisaa, ja tämä tuottoisuus mahdollistaa asioiden saavuttamisen, mikä olisi mahdotonta ilman sosiaalista pääomaa (Putnam 1993, 167). Tällaisia mahdollisuuksia on esimerkiksi nuoren kasvatus. Kun nuoren vanhemmilla ja opettajilla on yhteistä luottamusta ja täten sosiaalista pääomaa, voivat he muodostaa tehokkaan kasvatuksen piirin. Tällaista tehokkuutta ei synny, jos vanhemmat ja opettajat eivät luota toisiinsa. Sosiaalinen pääoma siis voi

tarkoittaa monia eri asioita, mutta pääosin se palautuu ihmisten toisilleen antamaan tietoon, luottamukseen ja yhteen kuulumisen tunteeseen.

5.2 Sosiaalinen hyväksyntä

Sosiaalisen pääoman lähtökohtana toimii hyväksyntä. Jos ihminen ei hyväksy toista sellaisena kuin hän on, ei synny vuorovaikutusta. Ja vaikka syntyisi vuorovaikutusta, ei tällainen vuorovaikutus ainakaan vaikuta positiivisesti sosiaaliseen pääomaamme. Ihmiset ovat erilaisia, ja toisenlaiset ihmiset täytyy hyväksyä ja ymmärtää. Ihmisen sosiaalinen pääoma rakentuu hänen itsensä ympärille siten kuin hän pystyy ja haluaa sen rakentaa. Eri ihmisillä on erilaiset lähtökohdat, mutta kaikkia täytyy arvostaa. Erilaisuus yleensä aiheuttaa ihmisissä vastareaktion, joka sosiaalisissa suhteissa toteutuu kieltäytymisenä vuorovaikutukseen, kiusaamisena ja hylkimisenä. Ihmisten tulisi kuitenkin ymmärtää, että melkein kaikki sosiaalinen pääoma on positiivista. Täytyy vain nähdä omien ennakkoluulojen yli. Ihminen voi aina oppia uutta sosiaalisista tilanteista, ja ne rikastuttavat meidän kaikkien sosiaalista pääomaa. Mitä rikkaampia olemme, sitä paremmin me voimme henkisesti. (Condeluci 2014.)

Kaikki tarvitsevat hyväksyntää jokapäiväisessä elämässä, ja sen puute voi johtaa suuriin ongelmiin. On huomioitavaa, että nuorisotyön piirissä pidetään tiukasti kiinni sosiaaliselta pääomaltaan vähäosaisista, ja tämän takia onkin pidettävä huolta syrjäytymisuhan alla olevista nuorista. Nuorisotalojen ohjaajat ovatkin avainasemassa, kun puhutaan lievästi syrjäytymisuhassa olevista nuorista. Kuten aiemmin mainitsin, olen sitä mieltä, että nuoriso-ohjaaja tarjoaa talolla osallisuutta kaikille. Se on palvelu, jota kaikki eivät saa koulussa. Kenenkään ei tulisi kokea yksinäisyyttä nuorisotalolla, vaikka kaikki eivät tarvitse tätä palvelua. Osa nuorista saa tarpeellisen määrän osallisuutta kavereiltaan ja perheeltään. Näin ei kuitenkaan ole kaikkien kohdalla, ja juuri heitä ohjaajan tulisi auttaa talolla ollessaan. Jos nuori ei saa tarpeeksi sosiaalista pääomaa ja hänen ihmisten verkosto ei ole riittävän laaja, jostain täytyy aloittaa. Tällöin ehdoitta nuoren kanssa kahvia juova ja päivän puheenaiheista keskusteleva nuoriso-ohjaaja, voi olla jopa ainoa mahdollinen aikuiskontakti.

Sosiaalinen hyväksyntä on tärkeää myös isommalla mittakaavalla. Nuori on jo sellaisessa kehityksen vaiheessa, että hän alkaa ymmärtää häneen vaikuttavia voimia. Yksi tällainen voima on päätöksentekokoneisto kokonaisuudessaan, johon kuuluu sekä val-

tiollinen että kunnallinen politiikka. Nuorille on juuri tästä syystä olemassa omia vaikuttamisen muotoja kuten esimerkiksi nuorisovaltuustot ympäri Suomen (Nuorisolaki (1285/2016)). Niillä on saatu aikaiseksi ainakin osittain osallisuuden tunteita ympäröivää maailmaa kohtaan. Koska osallisuus vaatii sitä, että ihminen kokee pystyvänsä muokkaamaan ja olemaan kontrollissa suhteessa ympäröivään maailmaansa. Tästä hyvänä esimerkkinä on maailman tunnetuin tapa rangaista ihmistä, eli viedä tältä vapaus vaikuttaa itseän ja ympäristöönsä vankilassa. Olen kuitenkin sitä mieltä, että nuoret eivät koe pystyvänsä vaikuttaa toden teolla ympärillä tapahtuviin päätöksiin. Esimerkiksi kuullaanko nuorisovaltuustoja kunnanvaltuustossa? Tämän kysymyksen vastaus vaihtelee kunnittain, mutta on enemmän tai vähemmän kielteinen. Esimerkiksi omissa lähikunnissani tiedän, että nuorilla ei ole minkäänlaista oikeutta kuulemiseen, vaikka asia koskisi suoraan heitä. Tällainen tilanne vähentää kontrollia omaan elämään. On selvää, että on päätöksiä, joissa ei voida kuulla nuoria, mutta on myös sellaisia päätöksiä, joissa se olisi mahdollista. Tällöin olisi erittäin tärkeää, että nuoria kuultaisiin, jotta he voisivat kokea vahvempaa osallisuutta kohti omaa kuntaansa.

5.3 Osallisuuden vaikutukset

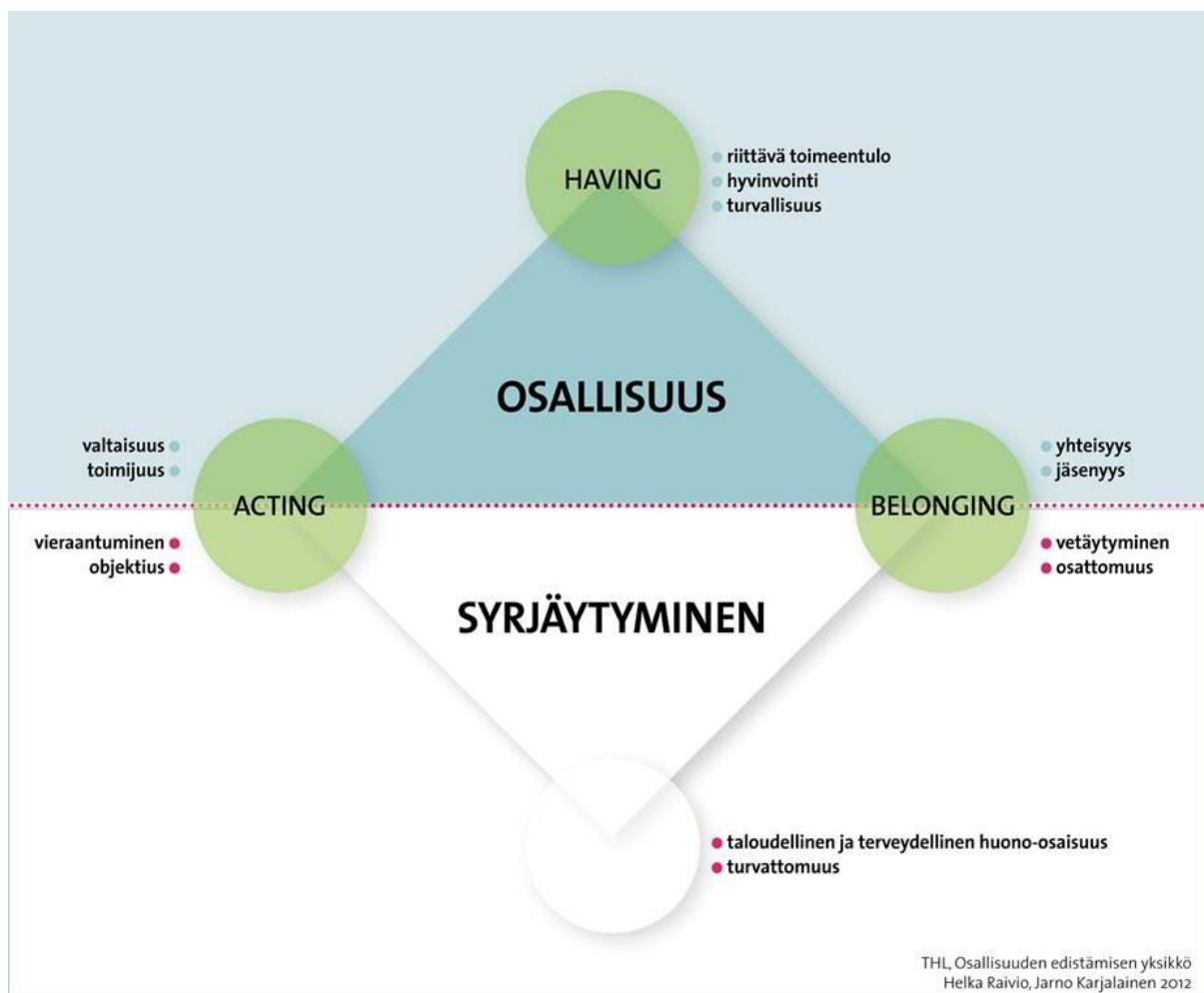
Paula Salenius on tehnyt vuonna 2009 tutkimuksen: ”Mielenterveyskuntoutujien klubitalo”, jossa hän tutkii kuntoutujien osallisuuden kokemuksia, vertaistuen saamista sekä identiteetin muotoutumista taloyhteisössä. Tutkimuksessa tuodaan esille vastaajien mielipiteitä ja kokemuksia osallisuudesta. Yhteistä melkein kaikille vastaajille on, että osallisuus talon päivittäisissä askareissa ja ylläpidossa nähdään ehdottoman tärkeänä. Muutama vastaaja oli ollut sitä mieltä, että toisten mielenterveys ongelmiin samaistuminen saattoi tuoda lisää raskautta elämään. Suurin osa kuitenkin näki sosiaalisuuden, kanssakäymisen ja osallisuuden ehdottomina ominaisuuksina polulla kohti terveempää elämää. Osa jopa luonnehti asiaa melko suoraan osallisuutena yhteisöön. Nämä ihmiset selvästi olivat huomanneet, että osallisuuden tunteet tätä yhteisöä kohtaan lisäsivät heidän elämän laatuaan. Yksi talon työntekijöistä luonnehtiikin osallisuutta seuraavasti:

”Sosiaalinen syrjäytyminen koetaan ehdottoman negatiivisena asiana. Klubitalon toimintaan osallistuminen ja yhteisön jäsenyys poistaa selkeästi syrjäytymisen uhkaa. Toiminnan kautta sosiaalinen verkosto laajenee ja uusia ystävyssuhteista syntyy. Niiden vaikutus ulottuu myös ta-

lon toiminnan ulkopuolelle. Uskallan väittää, että osallisuuden myönteinen vaikutus kertautuu positiivisena myös jäsenten omaisten ja muiden läheisten voimaantumisen kautta.” (Työntekijä)

(Salenius 2009, 90.)

Miksi osallisuus sitten toimii kuin syrjäytymisen ja henkisesti epäterveellisen elämän vastakohtana? THL esittää osallisuuden tunnetun kolmikannan kautta. Tämän kolmikannan on luonut Raivio & Karjalainen, mutta se muistuttaa jo 1976 Allardtin vastaavaa kolmikantaa. Tässä mallissa kolme osallisuuden osaa ovat englanniksi: ”Having, belonging ja acting”. Ensimmäinen tarkoittaa, että ihmisellä on oikeus omata tarpeellinen pohja ja perusturva, joka sisältää muun muassa: asuinpaikan, ruoan, hyvinvoinnin ja turvallisuuden. Toinen pitää sisällään tarvittaviin yhteisöihin kuulumisen ja jäsenyyden tuntemisen. Minä itse käytän termiä osallisuus eritoten tämän merkityksen ympärillä. Viimeinen osa pitää sisällään poliittisen osallisuuden, eli jokaisen ihmisen mahdollisuuden vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Tässä mallissa esitetäänkin vastakohtaksi vieraantumista päätöksenteosta, vetäytyminen ihmissuhteista sekä taloudellinen ja terveydellinen huono-osaisuus.

Kuva 1: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018

Kun nämä tukipilarit ovat kunnossa, on ihmisellä edellytykset hyvään ja terveelliseen elämään. Kaikilla ihmisillä on elämässään tilanteita, joissa joku näistä pilareista saattaa huojuua tai romahtaa. Tällöin ihminen tarvitsee ulkopuolista apua, ja jokaisella suomalaisella on siihen oikeus. Jos ihminen joutuu yllättäen työttömäksi, eikä hänellä ole varaa maksaa vuokraa saa hän esimerkiksi asumistukea. Tässä on hyvä esimerkki siitä, kuinka Suomen valtio yrittää pitää huolen, että jokaisella kansalaisella olisi mahdollisuus osallisuuden peruspilareihin. Osallisuus ei tietenkään aina riitä, mutta siinä onkin kyse lähtökohtien tasa-arvosta. Kun lähtökohdat ovat samat, saa jokainen ihminen elää elämäänsä haluamallaan tavalla, kunhan noudattaa lakia. Ihminen voi myös kohdata ongelmia, jotka eivät johdu näiden kolmen peruspilarin romahtamisesta. Tällaisia tilanteita on esimerkiksi masennus. Masennus voi johtua mistä vain, eikä sillä välttämättä ole mitään tekemistä osallisuuden kanssa. Tällöin peruspilarien olemassaolo ei välttämättä riitä, vaan ihminen tarvitsee valtiolta hieman muita enemmän. Tämä voi

olla esimerkiksi psykologilla käynti. Suomien sosiaalihuolto kuitenkin välittää kansalaisistaan vielä lähtökohtien tasa-arvon ylikin.

6 OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS VERKOSSA

Nuori ja nuorisotyöntekijä eivät nykyään läheskään aina kohtaa kasvotusten. Nuorisotyöntekijöiden ajan hengen mukaista onkin pohtia, kuinka järjestää rauhaisa ja turvallinen kohtaaminen, vaikka media ja muu kiinnostava kilpaileva toiminta vie nuoren huomiota (Merikivi, Timonen 2011, 30). Elämme aikaa, jossa ihmiset kohtaavat internetin välityksellä tuhansia ihmisiä elämässään. Maailma on myös niin täynnä eri uskomuksia ja tottumuksia, että vaikka ihminen ottaisi jokaiselta ihmiseltä jotain mukaansa, hän unohtaisi suurimman osan. Kuinka modernin maailman kohtaamiset ja sosiaaliset suhteet sitten vaikuttavat ihmiseen? On mahdotonta tietää tarkkaan, mutta maailmassa on selvästi vakiintunut paljon asioita, joita ei saa kyseenalaistaa. Maailma on niin kompleksinen ja laaja, että ihminen ei voi kuin antaa asioiden olla. Esimerkiksi hyvä esimerkki on länsimainen demokratia. Ihmiset uskovat siihen, se pyörii omilla rattailtaan, eikä ihmiset enää seuraa sitä. Media on kautta aikain nähty päätöksentekojärjestelmän lapsenvahtina, jotta se ei voisi tehdä asioita täysin mielivaltaisesti. Ihmisiä ei kuitenkaan enää kiinnosta esimerkiksi heidän edustajansa virheet, vaan he äänestävät samoja kasvoja vuodesta toiseen. Tämä on hyvä esimerkki siitä, että ihmisten voimavarat eivät riitä enää kaikkeen äärimmäisen tärkeäänkään.

Nuorten toiminta internetissä pitää sisällään monenlaisia aktiviteetteja. Suurimpia näistä ovat ylivoimaisesti sosiaalisen median palvelut kuten Facebook, Twitter, WhatsApp ja Instagram. Näillä palveluilla nuoret pitävät yhteyttä enemmän tai vähemmän satoihin ihmisiin. Joidenkin kanssa he eivät välttämättä keskustele juuri koskaan, kun taas toisiin he pitävät yhteyttä päivittäin. Internetin käyttöön kuuluu myös monia muita asioita. Nuoretkin lukevat uutisia ja seuraavat maailman tapahtumia. Monilla ihmisillä on luulo, että nuoret eivät lue ollenkaan uutisia, mutta tämä on väärinymmärrys. Nuoret ovat yllättävänkin tietoisia ympäröivästä maailmasta. 2018 vuoden nuorisobarometrissa tuleekin selvästi ilmi, että nuoret ovat selkeästi luultua kiinnostuneempia politiikasta (Pekkarinen & Myllyniemi 2018, 127). Nuoret eivät ehkä lue heidän mielestään tylsiä uutisia kovin tarkkaan, mutta monesti jo uutisotsikoista saa

jonkinlaisen kuvan tapahtuneesta. Pelaaminen on myös viimevuosina räjähdysmäisesti kasvanut viihteenalana, jonka suurimpia kuluttajia ovat juuri nuoret. Pelaamisen ohessa nuoret myöskin pitävät yhteyttä toisiinsa monenlaisten sosiaalisen median palveluiden kuten Discordin kautta. Discordissa ihmiset voivat keskustella mikrofoneilla toisilleen massiivisissa ryhmäkeskusteluissa. Nuorille siis riittää tekemistä, jolla voi nykypäivänä täyttää, vaikka kaiken vapaa-aikansa. Internetin maailma onkin iskenyt aiemmin nuorilla vaivanneeseen tyhjän ajan tylsyyteen. Internet ei kuitenkaan ole enää vain ja ainoastaan tylsän ajan viihdettä, vaan nuoret käyttävät sitä mieluummin kuin tekisivät montaa muuta asiaa.

6.1 Nuori internetin käyttäjänä

Nuori on monipuolinen internetin käyttäjä, joka etsii sieltä aina itselleen mielenkiintoisia asioita. Mobiilialasta onkin tullut yksi nopeimmin muuttuva ala, koska se seuraa paljolti nuorien mielipiteitä. Nuoret taas harvoin jaksavat kiinnostua yhdestä asiasta pitkäksi aikaa. Mobiiliala on nuorten internetin käytön keskiössä, koska suurin osa nuorista käyttää ylivoimaisesti eniten internettiä juurikin puhelimella. Puhelinoperaattorit, ohjelmien tekijät ja pelien suunnittelijat yrittävät koko ajan keksiä uusia trendejä mistä nuoret kiinnostuisivat. Hyvä esimerkki löytyy lähihistoriasta, kun peli nimeltä ”Pokemon Go” tuli markkinoille. Se oli aivan valtaisa menestys puhelinmarkkinoilla, ja sitä pelasivat pääasiassa lapset ja nuoret. Niantic Labs, joka teki pelin, tienasi sillä alle vuodessa valtavan omaisuuden.

Älypuhelin on kaikkien tutkimusten mukaan ylivoimaisesti käytetyin elektroninen laite, eikä se yllätä varmasti ketään. Nuorisotutkimusseura julkaisi vuonna 2016 Mediahanskassa vapaa-aikatutkimuksen lasten ja nuorten media- ja liikuntatottumuksista. Tutkimuksessa on tarkasteltu pääasiassa 10-29 -vuotiaita. Tämän tutkimuksen mukaan 10-vuotaiden internetin käyttö on jo varsin korkealla tasolla. 10-11 -vuotiaista tytöistä 60% käyttää päivittäin tai monta kertaa päivässä internettiä. Saman ikäisillä pojilla tämä luku on jo yli 70%. Internetin käytön nousu on nopea, ja päättyy noin 15 -vuotiaisiin. Tästä ikäryhmästä noin 95% sekä tytöistä että pojista käyttää internettiä päivittäin tai useammin. Internetin käytön monimuotoisuus oli pääasiassa hyvin tasaista. Ainoa suuri ero oli se, että älypuhelin tuntui päätelaitteena olevan erityisesti

tyttöjen mieleen. Tytöt olivat myös poikia sosiaalisempia internetissä. Tutkijat arvelivatkin, että älypuhelin on saattanut lisätä yhteydenpidon tärkeyttä ja merkitystä nuorten internetin käytössä. (Merikivi, Myllyniemi & Salasuo 2016)

Tämä näkyy paljolti nuorisotaloilla kautta maan. Vaikka nuoret olisivat samassa paikassa, heidän yhteinenkin tekeminen saattaa monesti olla sosiaalisen median selaaamista. Tähän saattaa kuulua puheella kavereiden kanssa kommentointia. Hyvä esimerkki yleisestä tilanteesta on, että joukko tyttöjä selaa jonkun tietyn henkilön Instagramia, ja kommentoi ääneen mitä ajattelevat tämän kuvista. Nämä kommentit saattavat olla sellaisia, mitä he eivät kehtaa, uskalla tai halua laittaa itse kuvan alle näkyviin, mutta haluavat jakaa nämä ajatukset kavereidensa kanssa. Poikien en ole ainakaan itse huomannut tekevän tämääntapaista toimintaa kovin paljoa yhdessä. Paikallisella nuorisotalolla taas on joukko poikia, jotka pelaavat yhdessä samaa ammuskelu peliä puhelimilla. Kaiken kaikkiaan puhelimet olivat nuorisotaloilla vuosina 2017-2019 valtavassa roolissa. Itse en usko, että tämä rooli tulee pienenemään tulevina vuosina, vaan päinvastoin lisääntyy entisestään.

6.2 Osallisuus pelaamisessa

Olen harrastanut pelaamista eri tavoilla yli kymmenen vuotta. Pelaaminen on harrastustoimintaa, joka voi sisältää hauskan pitoa, kilpailemista, ajatusten tyhjentämistä, sosiaalista kanssakäymistä sekä osallisuuden tunnetta. Jo hyvin varhaisessa vaiheessa siirryin yksinpeleistä moninpeleihin, koska pidän sosiaalisista tilanteista. Monilla ihmisillä varsinkin monien lasten vanhemmilla on luulo siitä, että pelaaminen on ainoastaan ajan hukkaa, ja lasten pitäisi kaikki se aika käyttää ulkona leikkimiseen. Mitä pelaaminen sitten on? Pelaamisessa on kyse silmäkäsi -koordinaatiosta. Siinä silmät havainnoivat ja kädet toteuttavat, aivan kuten esimerkiksi erilaisissa pallopeleissä. Erona perinteisiin urheilulajeihin, pelaamisessa on kyse millimetrien hyvin tarkoista siirroista. Pelien sosiaalinen puoli taas tulee siitä, kun pelaaja esimerkiksi kommunikoi moninpeleissä joukkuekavereidensa kanssa. Moninpelit ovat verkossa pelattavia joukkuepelejä, joissa esimerkiksi jalkapallon lailla on jokin päämäärä. Tämä päämäärä voi olla esimerkiksi sotapeleissä vastustajan joukkueen tuhoaminen. Tämä onnistuu parhaiten tarkoilla informaationjaoilla, ja yhteisellä pelisuunnitelmalla.

Ylen artikkelin mukaan pelaaminen kehittää monia eri kognitiivisia taitoja kuten avaruudellista hahmottamista, havainto- ja huomiokykyä, ongelmanratkaisutaitoja, kielitaitoa, työmuistia, silmän ja käden yhteistyötä, muistia ja visuaalista hahmottamista. Pelaamisesta on siis hyvinkin paljon apua elämässä. Lisäksi monet muut tutkimukset osoittavat, että ihmisen tulisi tehdä asioita mistä hän pitää, ja pelaaminen on monelle nuorelle juuri tällainen asia. Pelaaminen voi kuitenkin muodostua addiktioksi, ja silloin yleensä suurin ongelma on liikunnan puute. Sosiaalinen elämä taas saattaa hyvinkin löytyä juuri tämä harrastuksen parista. (Yle artikkeli 2015)

Addiktion sanotaan olevan pahasta, jos se häiritsee muuta elämää. Se, mikä koetaan häiritseväksi, on kuitenkin suhteellinen käsite: teini-ikäinen taitava nettipelaaja voi pitää pelikeskeistä elämäänsä hyvinkin sosiaalisena ja pal-kitsevana. Samaan aikaan hänen vanhempansa näkevät lapsen, joka vähät välittää koulunkäynnistä, huoneensa siisteydestä ja muista ihmisistä.

(Yle artikkeli 2015.)

7 MENETELMÄT JA AINEISTO

Käytän opinnäytetyössäni neljää menetelmää, joista neljäs yhdistää kaikki edelliset. Järjestin Kärsämäen Frosteruksen koululla laajan webropolkyselyn yhteistyössä koulun kanssa. Sen lisäksi käytän yritys- ja yhdistystoiminnassa hyväksi havaittua vertailukehittämistä, jolla yritän löytää muilla hyväksi havaittuja toiminnan muotoja. Näiden jälkeen luon pohjan tulevalle nuorisotyön vuosikellolle (liite 2). Opinnäytetyön idea on kuitenkin lisätä osallisuutta ja kansalaisaktiivisuutta nuorissa, joten en halua tehdä sitä ilman nuorten käden jälkeä. Kolmantena menetelmänä pidänkin Kärsämäen nuorisotalolla työpajan, jonka tarkoituksena on tuoda nuorten sensuroimaton ääni näkyviin luonnostellussa vuosikellossa. Näin keräsin nuorilta mielipiteitä ja näkemyksiä kahdessa eri muodossa, ja samalla tuomaan heille mahdollisia uusia ideoita kolman-nelta osapuolelta. Neljäs menetelmäni on etnografinen aineiston kerääminen

7.1 Webropolkysely

Käytin opinnäytetyössäni neljää aineistonkeruu menetelmää. Isoin yksittäinen menetelmäni oli kvantitatiivinen kysely, joka järjestettiin 11-17-vuotiaille nuorille. Kyselyssä oli myös kvalitatiivisia ominaisuuksia. Kyselyssä oli siis sekä väittämiä että avoimia kysymyksiä. Vastaajat olivat siis 5-luokkalaisesta lukiolaiseen. Ammattikoulua Kärsä-

mäellä ei ole, joten heidän edustajiaan emme saaneet mukaan kyselyyn. Kysely toteutettiin Kärsämäellä Frosteruksen peruskoulussa sekä Kärsämäen lukiolla. Kärsämäen peruskoulussa on luokilla 1-9 313 oppilasta, ja Kärsämäen lukiossa on alle 60 opiskelijaa. Kyselyyn vastasi 143 nuorta, joka edellä mainituista 11-17-vuotiaista reilusti yli puolet. Vastaajien määrä muodosti edustavan otannan. Kysely toteutettiin ajatuksena tehdä kokonaistutkimus, koska se oli kouluympäristössä mahdollista. Kuvaileva eli deskriptiivinen tutkimus vaatii laajan aineiston, koska sille on tärkeää tulosten luotettavuus, tarkkuus ja yleistettävyyys (Heikkilä 2014, 10). Minun tutkimuksessani juurikin yleistettävyyden onkin suuressa roolissa, koska sen pohjalta tehdään uutta vuosikelloa nuorisotoimelle. On siis tärkeää, että kaikkien perusjoukkoon kuuluvien ääni tulee kuuluviin kyselyssä.

Aloitin kyselyn kysymällä perustietoja, joiden lopussa kysyin nuoren tarkempaa asuinpaikkaa. 47% vastaajista ilmoitti asuvansa keskusta alueella, jolla tarkoitan heidän maksimaalisen etäisyytensä olevan keskusta viisi kilometriä. Nuorisotalolla kaksi vuotta työskennellessäni kävi ilmi, että nuorisotalon aktiivi kävijöitä on noin 20. Näin nuorisotalon lähialueella sijaitsevasta vähintään 81 nuoresta vain 25% käy aktiivisesti vähintään kerran viikossa nuorisotalolla. Vaikka yli puolet vastaajista asui yli 5 kilometrin päässä keskustasta, vain 19% kaikista vastaajista koki välimatkojen olevan ongelma. Näin ollen voi todeta, että suurin osa nuorista ei kokenut etäisyyttä keskustaan ja nuorisotalolle ongelmana. 72% nuorista oli kuitenkin sitä mieltä, että nuorisotalo olisi mielekäs paikka viettää aikaa. Avoimissa kysymyksissä syntyi isoa polarisaatiota. Melko lailla puolet oli sitä mieltä, että nuorisotalolla on paljon tekemistä ja se on hauska paikka. Toinen puoli taas totesi sen olevan tylsä paikka, jossa ei ole mitään tekemistä eikä mukavia tyyppejä. Nuorisotalon nykyiselle tilanteelle siis tulisi tehdä jotain, jotta toinenkin puoli nuorista saataisiin viihtymään siellä. Tämän pohjalta ajattelin, että tulevana vuonna nuorisotalolle tehdään palaute laatikko, johon kuka vain voi anonyymisti käydä laittamassa kehitys ehdotuksia.

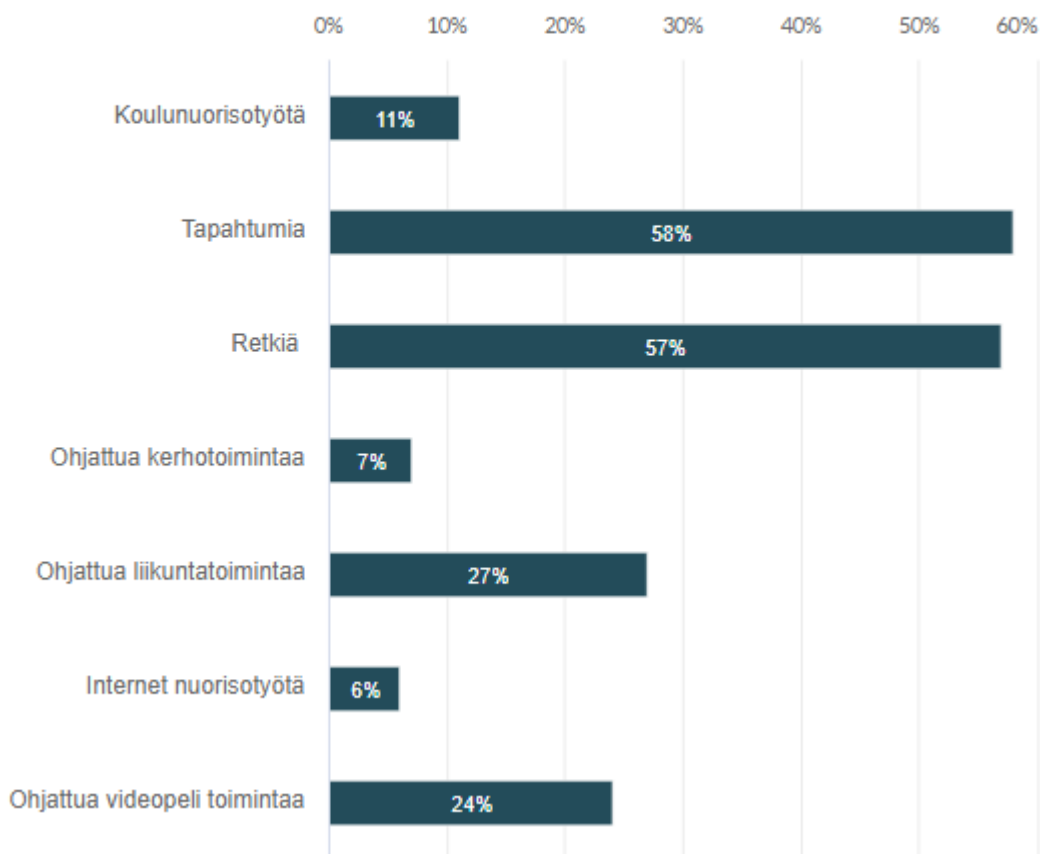
On hälyttävää, että yksi avoimiin kysymyksiin vastannut totesi, että nuorisotalolla on paikkoja, jonne ei ole asiaa, ellei kuulu tiettyyn porukkaan. Tästä on ollut viitteitä työaikani, mutta en uskonut sen tulevan esille näin voimakkaasti. Tämä täytyykin ottaa huomioon tulevaisuudessa, ja nuorisotalolla täytyy pitää entistä tiukemmin kiinni suvaitsevaisuudesta. Huomasin virheen kyselyssäni, sillä kysyin nuorilta kiusaamiskoke-

muksista vain yleisesti. Olisi ollut todella mielenkiintoista kysyä erikseen kiusaamiskokemuksista nuorisotalon piirissä. Ylipäättään kisaamista kuitenkin koettiin melko paljon. 20% vastaajista sanoi kokeneensa kiusaamista, ja 16% vastasi kiusanneensa. Nämä lukemat ovat aivan liian suuria, ja ehkä tulevaisuudessa nuorisotyön tulisikin tehdä näissä kiusaus tilanteissa koulun kanssa enemmän yhteistyötä. Minun kahden vuoden työkokemuksen aikana, olin tietoinen vain yhdestä koululla tapahtuvasta kiusaamistilanteesta. Nuorisotalolla kiusaaminen saattaa kuitenkin tapahtua paljon elektronisesti sosiaalisessa mediassa, ja täysin tietämättömän työntekijän on vaikeaa huomata sitä. Salmivallin (2017) mukaan koulukiusaamisella ja nettikiusaamisella on selvä yhteys, ja yleensä jos lasta tai nuorta kiusataan netissä, häntä mitä todennäköisimmin kiusataan muillakin keinoilla. Jos taas koululta ilmoitettaisiin nuorisotoimelle kiusaamistilanteista, olisi edes pieni mahdollisuus havaita tällaista nettikiusaamista nuorisotalolla.

Kyselyn loppupuolella otin selvää nuorten harrastuksista, mieltymyksistä ja kehitysideoista. Ylivoimainen enemmistö vastaajista sanoi omaavansa kavereita, ja pitävänsä heihin yhteyttä vapaa ajalla. Aikaisempiin tuloksiin peilaten, tämä yhteyden pito tapahtunee kuitenkin hyvin paljon kännyköiden ja tietokoneiden välityksellä. Puhelimet, tabletit ja tv ovatkin iso tekijä viemässä fyysistä aikaa kavereilta. (Blomqvist 2015) Vastaajista 79% sanoi harrastavansa jotain vapaa-ajalla. Paljon esiintyviä harrastuksia olivat: tanssi, musiikki, jääkiekko, salibandy, ratsastus ja pesäpallo. Nämä ovatkin harrastuksia, joiden saatavuus meidän alueellamme, on ihmisten määrään suhteutettuna aivan loistava. Nämä ovat myös harrastuksia, jotka paljon ovat niiden erityisluonteensa takia järjestettyä toimintaa. Viimeiset kaksi kohtaa kyselyssä liittyivät eritoten tulevaan toimintaan. Kysymyksessä numero 18 kysyn nuorilta, että mitä toimintaa he toivovat lisää Kärsämäen nuorille. Kysymys oli pakollinen, ja siinä sai vastata yhteen tai useampaan kohtaan. 143 vastaajaa teki yhteensä 272 valintaa, jotka näkyvät kuvassa 2. Tämä kyselyn kohta antoi selkeän suunnan minulle tehdessäni vuosikelloa, koska tapahtumat ja retket, nousivat siitä selkeästi esille. Viimeinen kysymys oli vapaaehtoinen avoin kysymys, missä edellä mainittujen toimintamuotojen lisäksi nuoret saivat toivoa ja ideoita uutta.

21. Mitä toimintaa toivot lisää Kärsämäen nuorisolle?

Vastaajien määrä: 143, valittujen vastausten lukumäärä: 272

Kuva 2 Kärsämäen nuoret 2018 -kysely

7.2 Vertailukehittäminen

Toisena menetelmänä käytin vertailukehittämistä (benchmarking). Vertailukehittäminen on yritysten ja yhdistysten eniten käyttämä menetelmä parantaa omaa toimintaa, koska pyörän keksiminen uudestaan ei ole missään tapauksessa järkevää, ja joku on luultavasti tehnyt samat asiat jo paremmin. Tavoitteena on saada tietoa ja näkemystä, joita soveltamalla kehitetään tehokkaasti omaa toimintaa (Strömmer 2002, 3). Pitää kuitenkin aina pitää mielessä, että aina vertailusta tuotu idea ei toimi sellaisenaan omassa toiminnassa. Aion esimerkiksi hankkia Kärsämäen nuorisotalolle pelitietokoneen, johon hankin tietoa vertailukehittämisen keinoin Oulunsalon nuorisotalon pelitilasta. Siellä on monta todella hyvää pelikoneetta, joka taas ei Kärsämäellä olisi missään nimessä järkevää. Suunnittelin että Kärsämäelle voisi aluksi hankkia yhden pelikoneen, ja seurata vuoden sen käyttökattetta. Pelaaminen on kuitenkin asia, mikä on

enemmän ja enemmän tullut esille nuorisokyselyissä kautta maan, ja tuli esille myös Kärämäen nuorilta kerätyissä aineistoissa.

Toinen vertailukehittämisen idea minulle tuli Ruudilta. ”Ruuti on helsinkiläisten nuorten vaikuttamisjärjestelmä, joka huomioi nuorten monimuotoisuuden ja luo erilaisille nuorille mahdollisuuksia edistää tärkeiksi kokemiaan asioita heille itselleen ominaisella tavalla” todetaan Ruudin nettisivuilla (Ruuti 2019). Kärämäen nuorilla on ollut jo vuosia kasvava haluttomuus liittyä nuorisovaltuustoon, ja ajaa nuorten etuja sen kautta. Ajattelinkin yrittää ottaa Ruudin toiminnasta jotain sellaista, mikä voisi lisätä Kärämäkisten nuorten kansalaisaktiivisuutta. Yritän tulevana vuonna löytää nuorisovaltuustolle hieman lisää rahaa, jotta toiminta olisi mielekkäämpää. Sen jälkeen ajattelin ehdottaa nuorisovaltuuston tukihenkilönä, että teemme pienen kokeilun Ruudin tapaan, ja jaamme rahaa vuoden loppuun mennessä tulleisiin ideoihin, niiden järkevyyden perusteella. Rahaa voi olla vaikea saada kasaan, ja sitä on varmasti todella vähän, mutta uskon että tämä saattaisi silti saada edes muutaman nuoren kiinnostumaan ruohonjuuritason päätöksenteosta.

7.3 Etnografinen aineistonkeruu

Osana nuorten yhteisöä olemisen, ja heidän jokapäiväisen toiminnan sivusta seuraaminen osoittautui isoksi aineistonkeruu menetelmäksi opinnäytetyössäni. Tätä aineistoa en suurimmaksi osaksi kirjoittanut esille, joka jälkikäteen huomioituna oli valtava virhe. Aineistoa kertyi kuitenkin ajalta ennen opinnäytetyöprosessia sekä sen aikana. Tämä johti tilanteeseen, jossa tunsin kehitystyötä tehdessäni ympäristön sekä Kärämäkiset nuoret erittäin hyvin. Minulla oli koko kehitystyön tekemisen ajan tunne siitä, että tiesin jo valmiiksi mitä Kärämäen nuoret haluavat. Tämä on myös etnografisen tutkimusstrategian pääidea, joten siksi se muotoutui minulle niin isoksi aineistonkeruu menetelmäksi.

7.4 Vuosikello työpaja

Viimeisenä menetelmänä käytin nuoria aktivoivaa toiminnallista menetelmää. Järjestin nuorisotalolla kuudelle aktiiviselle nuorelle työpajan, jossa he saivat syventyä aiheisiin, mitkä nousivat esille webropol kyselyn, etnografisen havainnoinnin sekä vertailukehittämisen keinoin. Aiheet olivat eniten kannatusta kaikissa nuorissa saaneet tapahtumat ja retket. Jaoin nuoret kahteen kolmen hengen ryhmään, ja siirsin heidät

eri huoneisiin. Huoneissa oli A3 paperit, post-it lappuja ja kyniä. Pyysin nuoria vastaamaan kysymyksiin ja liimaaman vastaukset sitten A3 paperille. Tämän jälkeen ryhmät vaihtoivat paikkoja, ja sama toistui. Lopuksi keräännymme pohtimaan vastauksia yhdessä, jonka jälkeen näytin heille minun alustavan version vuosisellosta. He saivat halutessaan kommentoida ja muuttaa siinä olevia asioita, mutta kuten tuli hyvin nopeasti ilmi, olin onnistunut laittamaan sinne jo monia keskeisiä ideoita mitä työpajassa nousi esille. Näin ollen vuosiselloon tehtiin vain pari pientä muutosta, ja se sai nuorten hyväksynnän. Vuosiselloon olin tietenkin jo sisällyttänyt pääideat heitä koskevista vertailukehittämis ideoistakin kuten pelitietokoneen. Tällä tavoin sain yhdistettyä koko materiaalini vielä kerran nuorten nähtäväksi ja kommentoitavaksi.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyöni lähtökohtana toimii tarve, joka tulee palveluiden kuluttajilta eli nuorilta. Kun tämä on lähtökohta kehitystyölle, on sen tarve helposti perusteltavissa. Kehitystyöni rakenne ja sisältö ovat pohjatyötä. Tämä johtuu siitä, että Kärsämäen nuorisotoimen toiminta, on ollut samanlaista hyvin pitkään. Toiminnassa ei ole mitään vikaa, mutta siihen ei vain ole tuotu uusia kehityssuuntia. Lähden kehitystyössäni liikkeelle ajatuksesta, jossa pyrin lisäämään paikallisten nuorten osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja kansalaisaktiivisuutta. Näistä viimeisestä jouduin luopumaan jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Kansalaisaktiivisuuden lisäämistä lähestyin Ruuti hankkeen kautta. Kärsämäen kokoiselle paikkakunnalle tuotuna idea oli kuitenkin niin vaikea, että resurssini eivät olisi mitenkään siihen riittäneet. Nostin sen kuitenkin tietoisesti esiin opinnäytetyössäni, koska se on mahdollista toteuttaa pidemmällä aikavälillä, sekä tehden läheistä yhteistyötä esimerkiksi paikallisen 4H-jaoston kanssa. Osallisuus ja yhteisöllisyys taas ovat teemoja, jotka kulkevat mukana kehitystyöni läpi.

Analysoin koko aineistoani hyvin kollektiivisesti. Syy kehitystyöhön nousi pääasiassa etnografisilla havaintomenetelmillä. Näiden havaintojen perustella tein valinnat opinnäytetyöni viitekehykseen, jotka olivat osallisuus, yhteisöllisyys ja kansalaisaktiivisuus. Nämä aiheet tulivat esille nuorten jokapäiväisestä puheesta ja toiminnasta. Nuoret esimerkiksi hokevat Kärsämäellä sitä, kuinka tylsä paikka se on, ja nuorisotalo on ”ainoa” paikka siellä. Nämä eivät selvästikään riitä sellaisinaan nuorille. Syntyi havainto siitä, että paikallaan pysyvä passiivinen nuorisotalo, on monille tylsä paikka.

Siispä nostin aineiston keruun yhdeksi painopisteeksi paikallisen toiminnan. Webropol-kyselyssä tulikin nousikin esille suurella enemmistöllä mielipide siitä, että Kärsämäelle haluttiin lisää tapahtumia. Näitä oli muun muassa vuosikellosta löytyvät yö nuokkari ja discon järjestäminen. Yö nuokkari oli yksi Kärsämäelle uusi toiminnan muoto, jonka kiinnostuksesta juttelin ennen opinnäytetyöni kirjoittamista nuorisotalon nuorten kesken. Se oli myös yksi alleviivatuista vastauksista vuosikello workshopissa kysyttäessä ”Mitä tapahtumia Kärsämäellä pitäisi järjestää nuorille?”.

Vuosikellon toteutumisen seuraamiseen ja arviointiin käytetään sekä työntekijöiden kesken pidettäviä palaverieja että pitämällä nuorille kysely toiminnan tasosta kerran keväällä ja kerran syksyllä. Palautteet kerätään suoraan vuosikelloon, joka toimii siten yhtenäisenä pakettina tulevalle vuodelle. Vuosikelloa myös päivitetään läpi vuoden, aina kun jokin asia varmistuu, tarkentuu tai muuttuu. Lopuksi marraskuun 2020 ajan pidetään palaute laatikkoa nuorisotalossa, johon nuoret saavat vapaasti kommentoida kuluneen vuoden toimintaa. Kehitystyöprosessi siis alkaa tämän opinnäytetyön myötä, toteutetaan vuonna 2020 ja sen onnistuneisuutta arvioidaan läpi vuoden. Olen jättänyt vuosikellon tarkoituksellisesti melko avoimeksi ja melko suppeaksi. Sitä toteuttaa pääasiassa yksi työntekijä nuorten avustuksella. Työntekijän pääasiallista työkuva on kuitenkin nuorisotalon auki pitäminen, joten resursseja on todella vähän. Se on mielestäni kuitenkin hyvin realistinen ja onnistunut, ja muuttaa vuoden aikana tapahtuvaa nuorisotoimintaa viime vuosiin verraten todella paljon. Vuosikello on tarkoitus myöskin ottaa käyttöön tulevina vuosina, kunhan siihen palautteiden perusteella on joulukuussa tehty muutokset. Näin syntyy jatkuvan kehittämisen ketju.

LÄHTEET

- Blomqvist, Sarita 2015. Yksinäinen nuori tuijottaa näyttöä ja vetää totaalikännit. Viitattu 11.4.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-8201425>
- Bongi, Kiia 2015. Miksi nuoret eivät osallistu? Operaatio Pulssi. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö. Viitattu 12.8.2018. http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/100669/Bongi_Kiia.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
- Bourdieu, Pierre 1987. Sosiologian kysymyksiä. Suom. J.P. Roos. 2. painos. Tampere: Osuuskunta vastapaino.
- Condeluci, Al 2014. Social capital and the power of relationships. TEDxGrand-view-Ave. Viitattu 17.2.2019. <https://www.youtube.com/watch?v=qaBUV2Joax4>.
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2019. Lasten ja nuorten osallisuusopas. Info. Viitattu 21.4.2019. <https://www.osallisuusopas.fi/info/>
- Heikkilä, Tarja 2014. Kvantitatiivinen tutkimus. Viitattu 9.4.2019. <http://tilastollinen-tutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>
- Hiltunen, Heli 2019. Peruskoulun koulupudokkaat lukuvuosina 1999/2000–2017/2018. Tilastokeskus. Viitattu 21.4.2019. http://www.stat.fi/til/kkesk/2017/kkesk_2017_2019-03-14_tau_003_fi.html
- Hyppönen, Mikko 2017. Mikko Hyppönen ja tiedon kolme vallankumousta. Viitattu 24.4.2019. <https://www.m-files.com/blogi/mikko-hypponen-ja-tiedon-kolme-vallankumousta/>
- Korkiamäki, Riikka 2013. Kaveria ei jätetä! Sosiaalinen pääoma nuorten vertaissuh-teissa. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura.
- Kärsämäen kuntastrategia vuosille 2016-2021 2017. Viitattu 22.4.2019. https://karsa-maki.fi/wp-content/uploads/2017/09/karsamaen_kuntastrategia_2016-2021_hyvaksytyy.pdf
- YK:n Lapsen oikeuksien sopimus 1991, artikla 12. Viitattu 20.2.2019. <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/>
- Lindholm, Arto 2015. Ei kävijästä osalliseksi. Osallistuminen, osallistaminen ja osalli-suus kulttuurialalla. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Manninen, Sari 2010. ”Iso, vahva, rohkee – kaikenlaista”. Maskuliinisuudet, poikien valtahierarkia ja väkivalta. Acta Universitatis Ouluensis, E Scientiae Rerum Socialium 112. Oulu: Oulun yliopisto
- Merikivi, Jani & Timonen, Päivi 2011. Sähköä ilmassa. Näkökulmia verkkoperustai-seen nuorisotyöhön. Viitattu 24.4.2019. <http://www.humak.fi/wp-content/uploads/2014/12/sahkoailmassa.pdf#page=43>
- Metsämuuronen, Jari 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. 1. painos. Helsinki: In-ternational Methelp Oy.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011. Lasten ja nuorten osallistuminen päätöksente-koon Suomessa. Euroopan neuvoston politiikkatutkinta. Viitattu 15.7.2018.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75392/OKM27.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Pekkarinen, Elina & Myllyniemi, Sami 2018. Vaikutusvaltaa Euroopan laidalla. Nuorisobarometri 2018. Viitattu 24.4.2019. https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2019/03/NB_2018_web.pdf

Putnam, Robert D. 1993. Making democracy work : Civic traditions in modern Italy. New Jersey: Princenton University press.

Putnam, Robert D. 2000. Bowling alone. The Collapse and Revival of American Community. New York: Simon & Schuster.

Ruuti 2019. Mitä on ruuti?. Viitattu 27.4.2019. <http://ruuti.munstadi.fi/mika-on-ruuti/>

Salenius, Paula MIELENTERVEYSKUNTOUJUJEN KLUBITALO. Kuntoutujien osallisuuden kokemukset, vertaistuki ja identiteetin muotoutuminen klubitaloyhteisössä. Sosiaalityön pro gradu -tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Salminvalli, Christina 2017. Koulukiusaaminen tapahtuu useimmiten kasvokkain – nettikiusaaminen on kuitenkin yleistymässä. Viitattu 11.4.2019. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/politiikka/koulukiusaaminen-tapahtuu-useimmiten-kasvokkain-nettikiusaaminen-on-kuitenkin-yleistym%C3%A4ss%C3%A4-1.202889>

Sorsa, Ville-Pekka 2019. Työn ja pääoman suhde. Viitattu: 24.2.2019. <http://www.maailmantalous.net/fi/artikkeli/tyon-ja-paaoman-suhde>

Sosiaali ja terveysministeriö 2018. Viitattu 14.9.2018. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveys/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus/osallisuuden-osatekijat>.

Sosiaali ja terveysministeriö 2018. Viitattu 23.8.2018. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveys/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>.

Strömmer, Päivi 2002. Toiminnan ja tulosten kuvaaminen EFQM-mallin mukaisesti – ryhmäbenchmarkinginfo. Viitattu 9.4.2019. <http://web.archive.org/web/20071007032415/http://www.laatukeskus.fi/content/Area727/Ajankohtaista/Tietoa%20benchmarkingista.pdf>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 12.6.2018. <https://thl.fi/fi/>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkauseräilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 25.4.2019. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Valli, Raine & Aaltola, Juhani 2015. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 4. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Yle artikkeli 2015. Mulla on peli kesken. Pelaaminen kehittää kognitiivisia taitoja. Viitattu 13.4.2018. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/05/19/mulla-peli-kesken-pelaamisen-kehittaa-kognitiivisia-taitoja>.

LIITTEET

Liite 1. Kärsämäen nuoret 2018

1. Sukupuolesi?
2. Ikäsi?
3. Millä Kärsämäen kylistä sinä asut?
4. Kuinka pitkä matka sinulla on keskustaan?
5. Koetko että välimatka keskustaan tai kaverille tuottavat sinulle ongelmia?
6. Millaisia?
7. Vastaa seuraaviin väittämiin asteikolla 1-5, joista 1 = täysin eri mieltä, 3 = en osaa sanoa ja 5 = täysin samaa mieltä
8. Oletko koskaan käynyt Kärsämäen nuorisotalolla?
9. Onko Kärsämäen nuorisotalo sellainen paikka, johon uskaltaisit mennä? (Jos et ole käynyt siellä, vastaa mielikuvasi mukaisesti)
10. Onko Kärsämäen nuorisotalo sinusta viihtyisä paikka? (Jos et ole käynyt siellä, vastaa mielikuvasi mukaisesti)
11. Miksi nuorisotalo on tai ei ole viihtyisä?
12. Vastaa seuraaviin väittämiin asteikolla 1-5, joista 1 = täysin eri mieltä, 3 = en osaa sanoa ja 5 = täysin samaa mieltä
13. Onko sinulla harrastus / harrastuksia?
14. Kuinka paljon harrastat viikossa?
15. Mitä harrastuksesi ovat?
16. Kuinka paljon käytät internettiä päivässä?
17. Mistä netin käyttö koostuu? (Valitse yksi tai useampi sopiva vaihtoehto)
18. Mitä internet antaa sinulle?
19. Kuinka paljon nukut keskimäärin yössä?

20. Kuinka monesti olet joutunut kuluvan vuoden aikana taistelemaan paikastasi ja suosioistasi kavereidesi keskuudessa?

21. Mitä toimintaa toivot lisää Kärsämäen nuorisolle?

22. Haluaisitko Kärsämäelle jonkun aivan uuden nuorisotyön toimintamuodon, minkä?

Liite 2. Kärsämäen nuorisotoimen vuosikello 2020